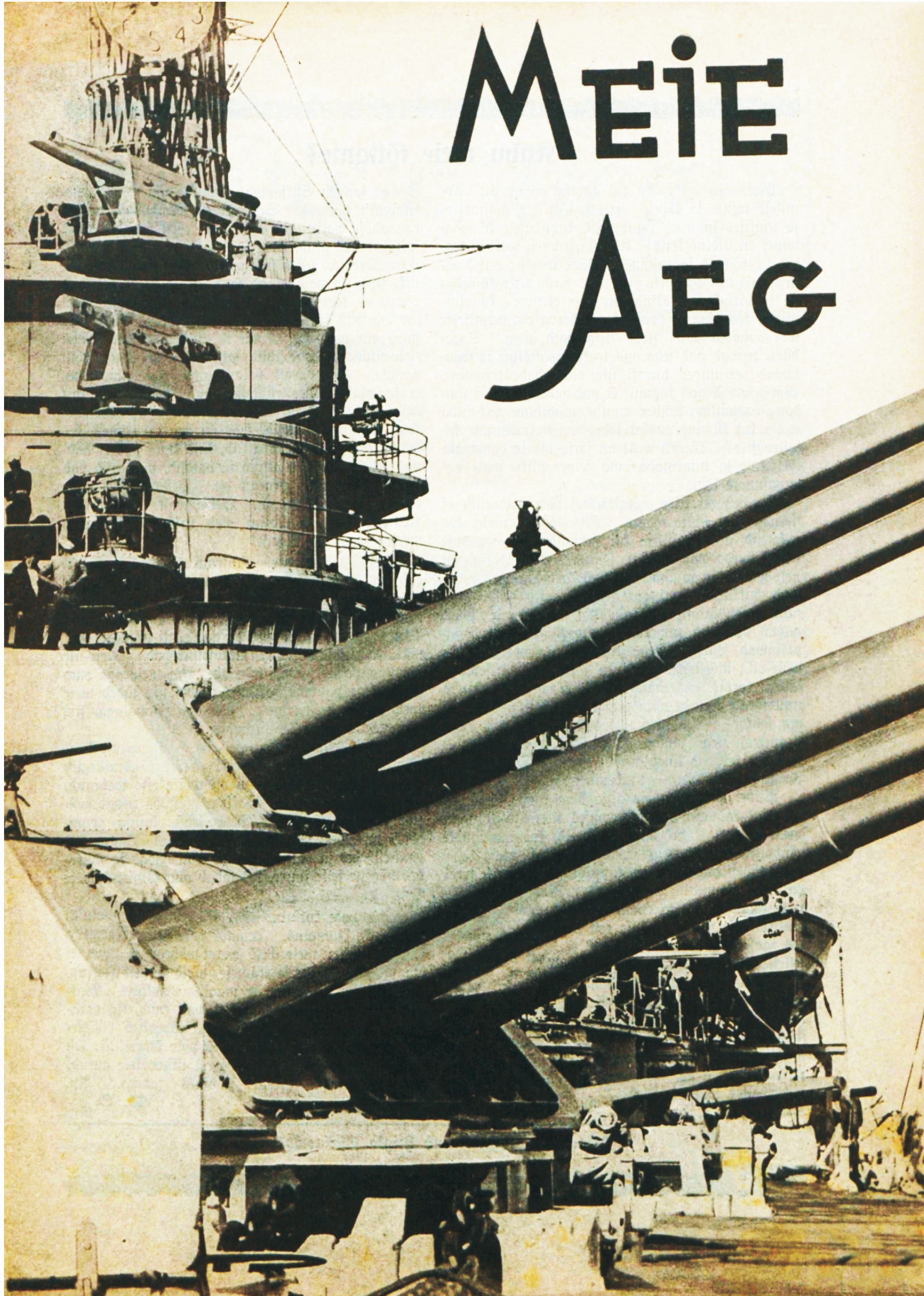

MEIE

AEG

Kuhu meie tõttame?

Meie aeg on enam kui kunagi varemalt äärmiselt tõine ja tähtis, eriti poliitilises, sotsiaalses ja usulises suhtes. Igal pool, kuhu meie ka vaatame, on üldine kriis! Üht osa inimesi valdab teatud ükskõiksus ja tuimus ajatõne vastu; teised on täis rahutust tulewiku üle, mis näib neile tumedana ja hirmjana. Kindlasti on olemas ka optimiste, kes usuvad praeguse olukorra paranemisesse või ootavad veel isegi hiilgavaid aegu. Sage-dasti teevad nad seda aga teatud wastolust ja waatawad sealjuures täiesti üle olukordade terawuse. Vähi usuvad nad koguni, et nad onta jõu läbi juudawad maailma ümber muuta, maailma, mis juba enam kui kümme aastat läheb vastu wõimjale katastroofile? Täiesti wale on jätta tähele panemata tõelikkust ja tumestada oma selget pilku wale rahupasunate läbi.

Ma aeg on kiire. Inimestel pole kannatust ei iseenda ega teiste vastu. Mis läheb neile, kes seisawad nii poliitilise kui majandusliku segaduse keskel, korda oma ligemise saatus? Mis tähtsus on neil sellest, kui sajaned ja weel kord sajaned inimelud hukkumad igasuguste katastroofide läbi? Minult looduskatastroofid nõudsid möödunud pool-aastal kümneid tuhandeid ohwreid. Njalehed jutustawad sellest. Seda loetakse pealiskaudselt ja mõib-olla mõeldakse ka: juba jälle maawarjemine, jällegi torm! Ja mõne päewa pärast on see juba unustatud, muude asjade läbi kustutatud. See on aja jook. — On olemas waid wähesed, kes selles tunnewad ära Jumala selge kõne meie aja jaoks ja selles näewad kõige aegade juurima sündmuse — Jeesuse jälletuleku — tundemärgi.

Piibel mõrdleb meie aega Noa ajaga, kuna ka tol ajal inimesed elasid sarnases uimastuses nagu meie praegu. Kui palju on neid, kes igasuguste wõimalikkude lõbustuste läbi püüawad uimastada seda wähest puhast südametunnistust, mis neile weel on alles jäänud! Sealjuures mõtleb maailm ainult tänasele. Iffa enam ja enam kaob meel Jumaliku asja jaoks. Selle eest hoolitseb juba kuri, kes igal wõimalikul wiisil püüab inimesi juhtida sellest eemale. Minult nii mõib seletada igasuguste kuritegude kohutawat kaswanmist. Ja nii tuleb mõista ka seda, kui tuhanded rootawad endalt elu. Kuna nad lahkusid Jumalast, kadus sisemine jõud, kadus ka lootus — kriisilise õndsama wata — mis usub aitab üle ka kõige raskematest asjadest. Euroopas ühinda on ihe aasta keskel 50.000 inimest meeleheitel wõtnud endalt elu. Kohutaw arw!

Sellest langeb Sakjamaale juurim osa — 44 enesetapmist päewas. Sinnajuure lijanuwad alatud roimad ja poliitilised tapmised. Nii kaugele läheb inimene, kes usub, et ta saab läbi Jumalata. Suurel määral on selles süüdi ka üldkiriku pealiskaudne usk, kuna ta pole olnud see, mis ta oleks pidanud olema — teoristius! Ta tõi küll küllaldasel määral wäliseid worme ja ka ilusaid sõnu, kuid sisemine elu puudus. Kuna ta ajas poliitikat, millel pole usuga midagi ühist, sattus ta oma õigest sihist eemale. Sellepärast pole jugugi waja imestada, et jumalalalgajate ühingud end praegusajal nii wäga laiutawad ja uputuslainena walgunud üle kogu maailma. Nende seas on aga ka inimesi, kes mõib-olla olid wäga usklikud, kuid kuna nad ei leidnud seda mida nad otsisid ja ootasid, muutusid nad selleks, mis nad praegu on. Sellepärast tuleb päästa, mis päästa on. Sellepärast: ärka ristirahwas, kuna sa tänini oled tukkunud! Tuleta meele oma püha kohust!

Kui sagedasti meie kuuleme, et aeg ja olukorrad on süüdi inimeste languses. Kas tõesti? — Aeg oli ifka aeg! Tema pole weel kunagi suutnud ühte inimest teha paremaks ega halbemaks. Olukorrad või ajajärgud on aga alati inimeste saawutusel, üldsuse ja üksikute seisukohad. Meie ise oleme oma saatuse kujundajad. Kui meie aga oma enese jõust püüame hakkama saada, siis läheb meie laew hukka, teeme meie seda aga Jumalaga, siis jõuame täiussele ifka lähemale.

Suurel Jumalal on praegu weel meiega kannatust. Aga kui kaua weel? Kõik tundemärgid, mida pühakiri juba ammu on meile ette teatanud, tähendawad sellele, et maailmade Dooja peagi jeab sihi kogu tegevusele. Sellepärast, kasuta armu-aega, mis weel täna patub end sinule! Tunne ära oma tihius ja patune ole ja oma hädas ja muredes põgene selle juure, kes tahab olla kõigi inimeste awitaja.

Meie pole tutjutud hukkaminekuks waid eluks, kuid eluks Jumalal. Temata pole mingit olemist. Õndsus, mida meie kõik enam-wähem ootame, ei saa meie osaks maise inimese, waid ainult Jeesuse Kristuse läbi. — Tema on maailma walgu. Walgu, mis on maailma algusest weel enne, kui maailmale pandi alus. Temas olla tähendab päästetud olla. „Ja ihegi muu sees pole õnnistust; sest ihteigi teist nime ei ole taewa all inimestele antud, kelle läbi meie peame õndsaks jaama.“ Ap. teg. 4, 12.

W. S.

Saanel: Rahuritorud hiigla sõjalaewal.

Meie Aeg

4. aastakäit.

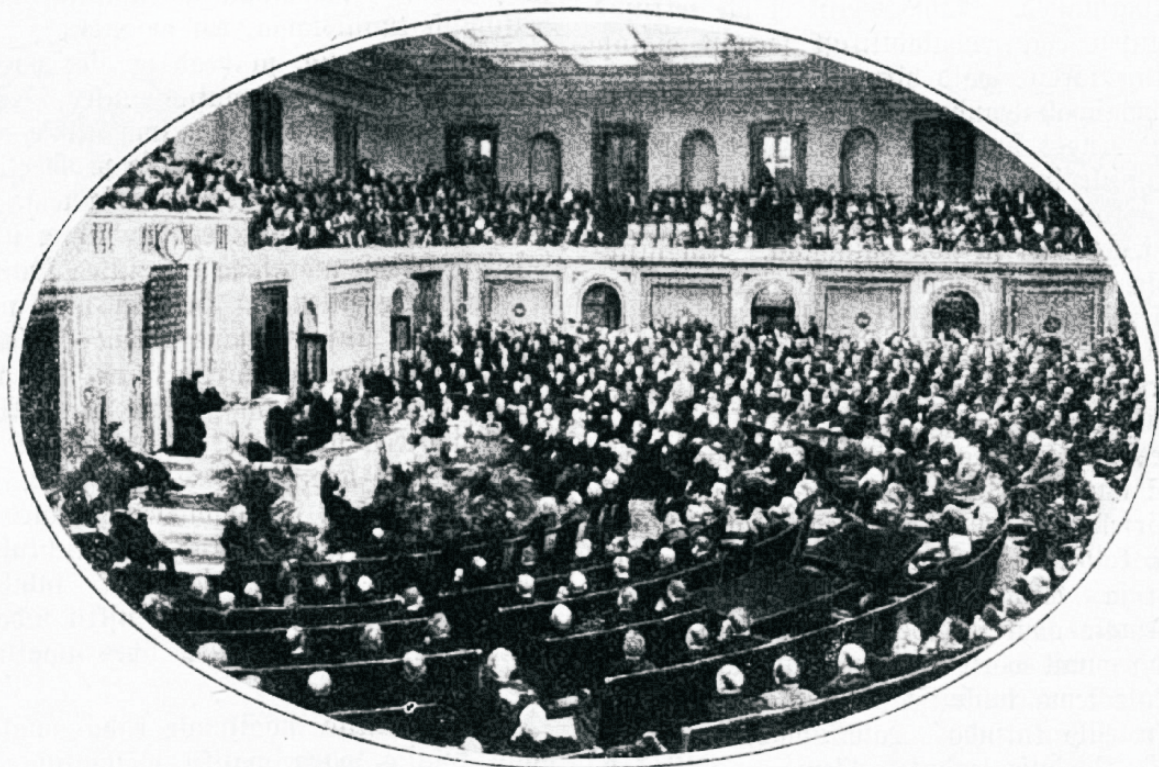
Pidage aega kalliks!

Nr. 4.

Rahvasteliit pettepildina.

Rahvasteliit ja vänevahendamise konverents on nüüd jälle kõikjal kõneaineks. Oli aeg, mil noile asutistele maadati kui maailma rahu päästjatele ja alalhoidjatele. Praeguse aja tähistajaks on olnud kõne püüid rahu järele. Rahvad on tiidinemud sõjavarast ja sellega kaastäiivatesti kolledustest; nad tahavad elada üksteise kõrval ra-

alati päevaforral ja nii mõnigi wana sõjalaewa wrakk lasti mere põhja tõenduseks, et sõnadele järgnewad tõelikult teod. Keelati ära sõjariistade müüki teistele riikidele ja pandi mitmesugused kitsendused maksma sõja ettevalmistamise ärahoidmiseks. Koosolekutel peeti wainustawaid kõnesid ja awaldati optimistlikke wäljawaateid. Kuigi mõnelt

Politiitid rahwaste käefäigu parandust plaanitsemas.

hus ja üksmeeles, pühendades oma jõudu kultuur-ülesannetele kogu inimkonna kasuks. See suur ülesanne pidi teostatama Rahvasteliidu kaudu, mis oli kutsutud ellu selleks otstarbeks. Riigid ja rahwad toowad jelle ajutise ülespidamiseks juuri ohwreid, pidades sääl aastate kestel alaliski ametnikke ja saates sinna eriliste istungjärkude ajaks suuremaarwulisi saatkonde. Mõni aeg olid kõik tiuwustatud lootusest, et ometi lõpuks on kätte jõudnud aeg, mil kaowad vähemalt osaliseltki sõjad ja rahutused. Wägedewahendamise küsimus oli pea

poolt tulid kuuldawale ebakõlad ja kahtluseawaldused, trööstiti end oletusega, et ega niisugune suur pööre ei teostu kohe, waid nõuab pikemat ajajärku. Mjutised lahkelid ei andwat põhjust pessimismiks, waid see olewat asja loomulik käik. Nii möödusid aastad täis ootust ja lootust paremale tulewikule, kuigi wabest kuuldus ka rahutuid häält.

Wiimaste teadete järele ahwardab aga kogu aastate kestes ülesehitatud ettewõte nurjuda. Ajalehed toowad aeg-ajalt ärewaid teateid sündimuste ja meeleolu üle Rahvasteliidus. Kuuldumad üte-

lused, et mitmed riigid ei ole rahul väewähendamise konverentsi kindlujeta seisukohaga ja saamatusega asjus, mis nõuab kindlat fätt.

Pääle Rahwasteliidu täiskogu eraforralise koosoleku huffamõistwa otsuse Jaapani sõjalise tegemise kohta Jaapani delegaadid lahkusid Rahwasteliidust. Räägitakse isegi Jaapani ametliku lahkmise teadaande tähtpäewast, mil ta tõmbub eemale ka desarmeerimise konverentsist. Jaapan teatas ka juba awalikult oma kawatjustest, juurendada oma rehwasust. Mii siis paistab, et suurte pingutustega ja parimate lootustega ellukutsutud Rahwasteliit peab tahtmatult arwestama kokkuvarisemisega. Ta on seni mitmel korral pidanud mõnegi küsimuse lõpuliku otsustamise edasi liikkama, et jee-ga kõiki liikmeid rahus koos hoida.

Kuid miks ähwardab jeda õilsat asutist tabada niisugune kurb jaatus?

Kes elu põhimõtteid fainelt tähele paneb ja ei lasse end fiskuda kaasa masside ilmawaate woolust, jee teab kindlasti, et rahwaste unistused Rahwasteliidu rahusäilitamise piüüete kohta ei täitu iialgi. Miks mitte? Sellepärast, et tal puuduwad jellekohased welsingimused. Rahwasteliit ei ole teffinud jamalafartusest ega wabatahtlikust soowist õigluse ja armastuse järele, waid hirmust ja kartusest ülekohtu ja wägiwallategude tagajärgede eest. Sirm on rahwaid selleks jundinud. Siis weel Rahwasteliit on ainult inimeste poolt alustatud organiaafioon, instituut, mis asutatud ilma Jumalata ja temalt selleks abi ja nõu palumata. Kui niisugune, on ta ainult inintarfusele rajatud. Kuidas wõib aga niisuguselt asutiselt oodata üliinimlikke asju? Loomulikult ei wõi ükski olewus midagi forda jaata, mis oleks iseloomult õilsam ja kõrgem, kui asja esilekutjuja ja juhtija.

Kuuldud wõi lugedes mõnikord kas mõne õppeafutise wõi muu ühingu afutamisest, huwitat meid esimeses järjekorras jelle afutajad isikud. Nende meeluse ja kõlblise tafapinna järele otsustame jelle afutise edu ja teowõimete üle. Ükski afutis ei kõuje kõrgemale oma juhtidest. Snimlikud olewused ei junda omast wäest — ilma Jumala abita ja end täielikult tema tahtmise alla alandamata — üliinimlikku esile kutjuda, rahutumasse maailma rahu luua. Looduse seaduses näeme, et wili kasvab täpselt niisugune, kui oli jee. Sama põhimõte on maksen ka siin.

Rahwasteliit läheb wastu jamale jaatusjale, nagu too Rahwasteliit wana ajal, peale ülemaailmset weeputusit, mil rahwad wõtsid ette ehitada Paabeli torni Sineari maal. Tollcaegne üksmeelne inimfond tahtis näidata, et ta ka ilma Jumalata wõib forda jaata juuri asju. Semi, Sami ja Seeweti suguharude Rahwasteliit häwines. Jumal karistas wastuhakkamist sellega, et ta pillas inimesed laiali ja jegas ühise keele. Et praegune Rahwasteliit on alustatud jamale põhimõttele, siis tabab teda ka kindlasti sama jaatus.

Piibliist leiame täpsed teateid endiste rahwaste meeluse ja ka jelle tagajärgede kohta. Kaugelt juurem enamus rahwast on olnud alati neid, kes tahtsid oma tarkusega ja wõimuga — jättes tähele panemata jumalikud põhimõtted — maailma jaatusit juhtida. Ühiste plaanide järele piüüiti hädaõhtudele wastu seista ja rahwa elu paremale järjele jaata. Selleks koondasid rahwad end kokku, pidasid nõu ja piüüdsid ka ühiselt ja ülduse kasuks tegutseda.

Jumal, nähes inimestes soowi ise oma plaanide järele käia, jättes Jumala hoopis kõrwale — lasi prohmet Seesaja läbi nende piüüete tagajärjest juba ette teada anda, wõlde: „Seitke ühte jeltsi, oh rahwas ja ehmatage ära... pange wöö wööle ja ehmatage ära... Widage nõu ja see mingu tühja, rääkige üks sõna ja ärgu mingu see mitte forda...“ Jes. 8, 9, 10. „Nõnda ütleb Jehoowa: Krandeetud on mees, kes loodab inimese peale ja paneb liha omaks käewarrets ja lahkeb Jehoovast oma jüdamega ära.“ Jer. 17, 5.

Nende sõnade tõde on näinud kõik rahwapõlweid ja praegune rahwasugu on sunnitud samuti oma pettumust tunnistama, kui wanastigi: „Meie oleme rahu oodanud, ja head ei ole; parema põlwe aega, ja waata, hirmutus tuleb.“ Jer. 8, 15. Rahwale aga, kes küll maailma üldise põhimõttega ei ühinemud ja piüüdis Jumala prohmetite läbi antud juhatusete järele tegutseda ja tema töotustest finni pidada, aga siiski end maailma üldisest nõutusest ja hädast mõjutada lasi, ütles Jumal: „Teie ei pea mitte ütlemä: Seittem ühte nõusse, kõik jeda mööda, kui seesinane rahwas ütleb: Seittem ühte nõusse; ja ärge kartke mitte, mis nemad kardawad ja ärge ehmatage mitte ära. Aga wägede Jehowat, teda piühitsege; ja tema olgu teie kartus ja tema olgu teie hirm.“ Jes. 8, 12, 13. Kuigi maailm raskustes ja jegasustes waewleb ja rahwad üksteise wastu waenulikud on, kuulub maailma ülemwalikus Jumalale ja tema juhü rahwaste jaatusit. Sellepärast wõib iga usklik jüda alati Jumala abile toetuda ja mitte ühes maailmaga nõutuks jaada.

Jumal pakub maailmale rahu omal teel, kuid jätab kõigile waba waliku wõimaluse. Kui aga maailm tema nõuannetele kurdiks jääb ja oma teed edasi läheb, siis loomulikult peab ta ka oma waliku tagajärgi kandma.

Kirjutatud on: „Kõige ülem tarkus hiiüab juure healega uultija peal; turude peas annab ta oma healt kuulda. Kui kaua armastate, teie rumalad rumalust?.. Pöörake ümber minu noomimise poole; mina tahan oma waimu rohkesti ette jaata teie kätte ja oma sõnad teile teada anda. Aga et ma olen hiiüdmud ja teie olete wastu tõrkunud, ma olen oma käe sirutanud, ja ükski ei pane tähele; ja teie ei ole ühestki minu nõust hoolimud ega tahtnud mu noomimist mitte: siis tahan ka

mina teie hukatuses naerda, ma tahan hirwitada, kui see tuleb, mis teile hirmu teeb... kui kitsas ja ahastus teie kätte tuleb. Siis nemad küll mind hiiuavad, aga mina ei vasta mitte; küll nemad mind hommiku vara otsivad, aga nemad ei leia mind mitte. Seepärast, et nemad tundmist vihkasid ja ei walitsenud mitte Jehoowa kartust ära; ei nemad wõtnud minu nõu, nemad laitsid kõik minu noomimist. Seepärast peavad nemad oma wiiside kogu sööma ja oma nõu pidama isteest küll ja a m a." Sp. j. 1, 22—31.

Nende sõnadega pööras Jumal juba wanasti rahwa juhtide poole ja soowitas neile kuulda wõtta tema nõu. Lugeses ajaloo lehekülgedelt minewiku

minu wastu, oma abi wastu, oled pannud." (Dsea 7, 11; 13, 9.)

Kui tabavad ja õiged on need wanad prohwetid sõnad ka meie ajal ja meie olukordades. Inimesed otsivad pääsu ja ootavad abi, kuid ifka ja jälle elawad läbi walusaid pettumusi. Miks? Sejt nad otsivad pääsu säält, kust jeda pole leida. Nad ei näe ega tahagi näha häda ja walu olulisi põhjusi. Meiega on lugu sama, mis wanasti Israaeliga.

Israeli warjupaik ja kindlus oli tema Jumal. Niikaua kui ta teda teenis, oli Israael kõrge ja õnnistatud rahwas. Ta oli ka tugew ja juutis kõigile hädaohutudele wastu seista. Alles häda sees,

Saksamaa juhid — Hitler, Bappen ja Hugenberg.

põlwele jaatuselt, leiame, et mitmed wägewad rahwad ja riigid on just jumaliku põhimõtete põlgamise tagajärjel hukkunud. Sama jahtub tabab ka meieaegset maailma, kes tahawad kõiki probleemide lahendada ilma Jumalalt nõu küsimata. „Aga kes mind wõtab kuulda, see peab julgesti elama ja rahul olema õnnetu hirmuist.“ Salm 32.

„Oh, et ja oleksid mu käsusid tähele pannud! Siis oleks su rahu olnud kui jõgi, ja su õigus kui mere lained.“ Jes. 48, 18.

Ainult jellel teel wõib ka praegune maailm jäädawat rahu leida. — in.

Kellest tuleb päästmine?

„Ja Ewraim on kui tuwi, mis annab ennaht ahwatleda, kel ei ole meelt; Egiptuse rahwast kutsuwad nemad, Assuri rahwa juure lähewad nemad... See on sind ära rikkunud, Israael, et ja

aga Issanda pääle lootes, wõisid koorra lapjed laulu laulda: „Jumal on meie warjupaigaks ja tugewuseks; ta annab ennaht küll leida kui abimees kõiges ahastuses. Seepärast ei kardata ma mitte, kui maa asemelt liiguks ja kui mäed kõiguskid merede põhjas.“ (Laul 46, 2. 3.) „Kui Jumal on meie poolt, kes wõib meie wastu seista?!“ See on tõsi! Aga kellega on siis Issand? Ta on ainult jellega, kes on temaga. Seda leiame olevat tõendatud Israeli ajaloos ja ka meie ajal. Kui Israael oma Jumala maha jättis ja hakkas paganlike eba-jumalaid teenima, kui patt wõimust wõttis, siis tuli ka wiletus ja häda. Jumal jättis oma rahwa maha ja wõttis tagasi temalt õnnistuse. Patt oleks muidu rahwa häwitamud. Selle asemel, et Jumala poole pöörduda tema kasku pidada, Jumalalt päästmist otsida, Israael pööras maailma poole. Waleõpetajad ja prohwetid eksitasid rahwa. Nad jutlustasid jeda, mis rahwas häda meelega tahtis kuulda. Nad ei kutsunud rahwast meeleparandami-

jele ega ümberpöörmisele, waid õhutasid teda üles omaabile, endakaitsele ja poliitiliste wõtetele. Iisrael ajas poliitikat, sõlmis lepinguid kord Egiptusega, kord Süüriaga jne., kuid häda muutus ikka suuremaks; ta langes järjest ügawamale wiletusse. Seejärel hüüab Hojea Iisraelile: „Ewraim on kui kumi, mis annab enmast ahwatleda, kel ei ole meelt... See on sind ära rikkunud, Iisrael, et ja minu wastu oma abi wastu, oled pannud!“

Sellesama waatepildi leiame tänapäew kriitlikus maailmas. Sta kriitlased on Iisraeli sõna ära heitnud, Jumala maha jätnud, tema käjud ja tee loomutanud (käsit annud). Neefuse ja ewangeeliumi põhinõtted: armastus Jumala ja ligemise wastu — on põlatud. Selle ajemel õhutatakse materialismi ja egoismi. Materialismist ja enese-armastusest aetuna on inimesed kokku kuhjanud suured kapitalid ja hankinud hiigla ettevõtted. Loomaliku halastamatusega on inimene teisega wägivalda tarwitunud, temalt wiinase ära tarwitunud ja wälja pressinud. See waim ja see piir on esile kutsunud suured sõjad ja revolutsioonid. Materialism ja egoism wiib olukorra alati sõjaks ja revolutsiooniks. See ei saagi teisiti olla. Enese-armastus on ka praeguse kriisi ja häda pääpõhjus.

Kust otswad inimesed endale pääsmist? Nad ootawad abi poliitilistest ja sotsiaalsetest pöördeist. Üks oja inimesi ootab kõike marxismist. Marx, Lenin, Stalin — need on jumalad, kes peawad rahwa lunastama! Kuidas on aga loogu lunastusega? Siin peame Jeremiaga ütleva: „Suwi on mööda ja lõikus on lõpetatud, aga meid ei ole ära päästetud.“ Märtsikuul pühitseti Karl Marxi surnupäewa. Pool sajandit on mööda. Mis on aga Karl Marx meile annud? Kas wõime edaspidi tema ideele toetuda. Mis tänapäew Wenemaal jännib ei wasta üldse Karl Marxi ja tema õpetajele. Wolshewijum on õigele marxismile niijama wõõras, kui jafja feel hiina keelele. Merga on paaberile õhulõsse ehitada; elul endal aga on oma igawesed ja muutumatud säädused. Niikasti hää kui paha elus toimneb kindlate sääduste järele. Need säädused on Jumalast ja ükski inimene ei saa selles midagi muuta. Kuigi 50. Karl Marxi juubeliaastal sirutab Saksa rahwas oma käed teisele jumalale wastu. Kogu Sakjamaal kõlab hüüdlause: „Heil, Hitler!“ (Elagu Hitler!). Kas Hitler suudab tuua pääsmise? Waesed inimesed! Nad ei näe õnnetuise põhjust. Need põhjenedwad Jumalast ja tema käskudest ärataganemises, Neefuse ja tema ewangeeliumi äraliitkamises. Rahmuslased weeretawad kogu süü kommunistide pääle ja ümberpöördult. Kui meeletu! Kurat seisab sääs kõrwal ja naerab petetute inimeste üle ja ärsitab neid üksteise wastu ja jännitab weel enam pahandust ja segadust.

(Lõpp 64. leheküljel.)

Rõigi aegade fuurim furitegu.

Patulangenemisest jaadik on maailm täidetud furitegudega. Mõned neist furitegudest olid nii hirmsad, et inestatakse, kuidas omegi inimesed, kes alguses loodi Jumala näo järele, wõisid seda teha. Wahetewahel kuuleme furitegudest, mis näiwad ületawat teised ja inestumult ja kohkumult tõmbame hinge tagasi. Pahameele hoog käib meist üle ja walgult kuulutame oma meelepaha ja nõuame furiteole wastawat karistust.

Kuid ajaloo lehtedele on tähendatud furitegu, mida kahtlemata wõib nimetada kõigi aegade fuurimaks furiteoks. Enamjaagu inimesi ei wõta jeda tähtja furiteona ja mõned ei waatle jeda üldsegi furiteona. Teotegijad ise tundsid end oma käitluse tõttu wabana süüist wõi needusest, ja oma teo kohutawust ei tundnud nad põrmugi.

Seda furitegu tehti 1900 aasta eest inimsoo suurima heategija kallal. Tema jündis laudas, kaswas üles wäikeses põlatud linnas, õpetas tõde ja õiguse põhilauseid, mis olid jumaliku päritoluga, põhilauseid, mis muutsid maailma ümber, toetasid inimseletskonda ja löid miljoneid kõige ügawamale langenud inimesed kasulikkudeks ja õiglasteks kodanikkudeks. Tema saatis korda palju wõimsaid teakusid, kuna ta puudutamise läbi parandas haigeid, puhastas pidalitõbiseid, pimedatele andis nägemise, waigistas wihajed lained, wee muutis wiinaks ja isegi surunud äratas üles ja jeda kõik oma wõimja sõna läbi. Rõigis küllades, kust tema läks läbi, ei woolanud enam walupisarad, ei kuulnud kannatajate karjumist ega nähtud murelikke nägusid. Selle eest aga täitis südameid rõõm ja õndsus. Igalpool tõmbas tema suured hulgad kokku ja tuhanded jätsid maha oma tegewuse ja käisid tema järele paigast paika.

Kuid waatle inimeste muutlikku meelt. Ühel päewal tahtsid inimesed teha jeda kuningaks ja hiljem nõudsid nemad tema surma. „Kga nemad wõtsid Neefuse ja wiisid jeda ära; ja jema kandis oma risti, ja läks wälja (linnast) jenna paika, mis hüitakse pealae-ajemeks, jeda hüitakse Ebraa keeli stolgataks. Seal poosid nemad jeda risti ja teit faks temaga kummaagi poole, aga Neefuse keskete.“ Job. 19, 17—18.

Kes on süüdi?

Tõuseb küsimus: kes on wastutaw selle hirmsa furiteo eest? Seit Jumala Poja tapmine oli furitegu. Kelle arwete tuleb kirjutada jee hirmus teugu?

Meie tahame waadelda jeda kolmelt küljelt ja nimelt: Kristuse ülalpidamine, Iis ülalpidamine ja inimese ülalpidamine.

Peale jeda kui esimene inimpaar Gedenis oli patustanud ja toonud häda inimkonnale, töötas Jumal, et tuleb Lunastaja. Tema tulemine ja surm heitis loomaohwri läbi warjud ette 4000

Teel Emmausi.

aasta jooftul ja kui Kristus sündis, elas tema risti warjus. Kristus sündis, et surra. „Et nüüd lapsukesed liha ja vere osalised on, otse nõnda on tema ka ise seft osa saanud, et ta pidi surma läbi ära kaotama selle wäe, kellel surma üle wõimus oli, see on kuradi.“ Ebreä 2, 14. Waenlase wõitmiseks on see wõõras wiis, kuid sel wiisil tahtis Jeesus häwitada hingewaenlast. Tema tuli, et surra. Ühelgi teisel teel ei wõinud ta inimesi lunastada.

Jumala olek Kristuse surma kohta.

Enne patulangemist oli Jumala Poeg nõupidamisel igawesega kohustanud end andma pandiks inimeste eest, tulema maa peale ja elama inimesena, kannatama kiusatusi ja lõpuks surema patujena. Isa ei wõinud kerge südamega ohwerdada poega, kuid ta nõustus selle suure ohwri toomiseks. Melipühijutluses näitas Peetrus Kristusele, keda „Jumala seatud nõu ja enneteadmise järele oli ära antud, olete teie wõtnud ülekooste käte läbi ja naeltega kinni löönud ja ära tapnud.“ Ap. teg. 2, 23.

Inimeste osa Kristuse surmas.

Olgugi, et juudid nõudsid Jumala Poja surma ja roomlased löid tema risti, olid need jüiski sinu ja minu patud, mis töid temale surma. Kogu maailm seisab süüdistuse all, et ta wabatahtlikult on heitnud endast ja surmanud Jumala Poja. Igaiks on wastutaw. Meie oleme wastutawad kõigi aegade suurima kuriteo eest, meie oleme põhjutanud Jumala Poja surma. Olgugi, et Jumala Poja surma süü on kõigil, pakutakse jüiski wabalt kõigile andeksandmist. Sirmus on süü, imeline aga ka andestus.

Ristil jaadud imelise õnnistuse üle kirjutab apostel Paulus: „Seft Kristuse armastus ajab meie peale. Ja meie arwame jeda, et üks kõifide eest on ära surnud.“ 2. Kor. 5, 14, 15. Kristus on oma surma läbi wabastanud meid kõiki patu süüst; ja kui üksik inimene kahetseb oma pattu, et ta on olnud kaasrüüdlane Jumala Poja surmas, siis arwatakse tema Jeesuse Kristuse elu ja õiguse osaliseks. Kristusega käidi ümber nii nagu meie jeda teeninud olime, et meiega wõidakš käia ümber nii, nagu tema oli teeninud jeda. Meie pattude pärast mõisteti tema hukka, olgugi, et temal polnud neist osa, et meid selle läbi mõistetaks õigeks tema õiguse läbi, millest meil polnud osa. Tema kannatas surma, mida meie olime ära teeninud, et meie seega saaksime tema elu osaliseks. Sellepärast ära laje oma südames elada tänamatuft, waid tänulikult ja kahetjedes wõta usus wastu töö, mis tema on teinud sinu heaks. Ringi temale oma elu elawana ohwrina, tema imelise armastuse tänuväljendusena, maitse patudeandeksandmise rõõmu ja laje puhastada end kõigi aegade suurima kuriteo süüst.

H. Bullas.

Ülestõusmise päewa hilisel pealelõunal olid kaks Jeesuse jüingrit teel Emmausi, wäikesesse linnakesse, mis Jerusalemmast on eemal umbes kolmeteist kilomeetrit. Mendel jüingritel polnud filmapaistwat seisukohta Kristuse töös, kuid nemad uskusid temasse. Raasapiiha pidamiseks olid nad tulnud Jerusalemma ja olid täiesti kohkunud seal juhtunud asjade üle; hommikul olid nad saanud teada, et Kristuse ihu on wiidud hauast ja kuulnud ka naiste jutustust, kes olid näinud ingleid ja kohanud ka Jeesust. Nüüd olid nad koduteel ja käisid oma teed kurwalt, rääkides kuulnud sündmustest ja ristilöömisest. Pettunult ja lootusetu rändasid nad risti warjus.

Nad polnud veel jõudnud kuigi kaugele, kui nendega seltsis keegi wõõras. Nemad aga wajumuna pimedusse ja pettumusse, ei pannud wõõrast enam tähele ja jatkasid oma juttu ja wahetasid oma südame mõtteid. Nemad kõnelesid õpetuste üle, mida nemad ei suutnud mõista. Kui nad kõnelesid ajast leidnud sündmuste üle, soowis Jeesus neid lohutada. Tema oli näinud nende kurwastust, mõistis nende wõitlewaid, segaseid mõtteid, mis töid neile lähedale küsimuse: Kas wõib see inimene, kes lasseb end nõnda alandada, olla Kristus? Nemad ei suutnud oma kurwastust tagasi hoida ja nutsid. Jeesus teadis, et nende südamed olid seotud temaga armastuses ja ta ihaldas pühkida nende piisaraid ja muuta nende meelt rõõmsaks, kuid ta pidi andma neile enne õpetuse, mida nad iialgi ei pidanud unustama.

Tema ütles nende wastu: „Mis kõned need on, mis teie iseseftis kõnelete käies, ja olete kurwanäolised?“ Ja üks neist wastas: „Sinaks üksikui wõõras elad Jerusalemmas, ja ei ole teada saanud, mis neil päewil sealsamas on sündinud?“ Siis jutustasid nad temale oma pettumust ja õpetaja juhtes, kes oli prohwet, wägew tegudeft ja sõnast Jumala ja kõige rahwa ees“, keda „meie ülemad preestrid ja wanemad... on surma kohtu alla ära annud ja teda risti löönud.“ Walusa südame ja warijewate huultega lisasid nad: „Mga meie lootime, et ta pidi seesama olema, kes Israeli rahwa pidi ära lunastama, ja peale kõige selle on täna kolmas päew, kui see on sündinud.“ (Luka 24.)

On imelik, et jüingrid ei mäletanud ega tunnud ära Kristuse sõnu, et ta oli ütelnud neile ette neid sündmüsi ja et tema awalduse teine osa täitub samuti nagu esimene, et ta nimelt kolmandal päewal tõuseb üles. Seda oleksid nad kindlasti pidanud mäletama; preestrid ja ülemad polnud jeda unustanud.

„Ja tema ütles nende wastu: „Oh, teie rumalad ja südameft pikaldased jeda kõif uskuma, mis prohwetid on rääkinud. Eft Kristus jeda pidanud kannatama, ja oma au fiske minema?“

Züingrid imestafid, kes see wööras küll wöiks olla, kes nii nägi läbi nende fihemufe ja kõneles nendega farnafe kõfidufe, örnufe ja ojawötuga. Efineft korda peale tema äraandmifft said nad julguft; mitmel korral waatafid nad oma kaaslajele kõfijelt, jefst tema fönad olid nii farnafed Zeesufe fönadele; nad olid imestanud ja nende jüdamed löid röömfas ootufes.

Alates Moofejega feletas Kristus neile Kirja, mis kõneles temaft. Oleks ta juba algufes ilmutanud end neile, olekfid nad olnud rahuldatus ja oma röömu küllufes poleks neil olnud enam mingil ihaldufst; kuid neile oli waja mõifta Wana Testamendi mõttekufufid ja prohwetifi, mis tähendafid temale, jefst neile pidi olema põhjendatud nende ufst. Selleks et weenda neid jelle üle, Kristus ei teinud mingit imet, waid feletas neile kõige pealt püha Kirja. Nemad olid waadanud tema furnmale kui kõigi oma lootuste häwinemifele ja tema näitas nüüd neile prohwetiteft, et juft see on nende ufte kõige tugewam tõendus.

Seega, et Zeesus õpetas jeda jüingritele, näitas ta neile Wana Testamendi tähtfufst kui oma ülesande tunniftajat. Paljud arenenud kriiftlased panewad Wana Testamendi kõrwale, kuna nad arwawad, et nad ei waja jeda. Kristus omal ajal hindas Wana Seadufst nii kõrgelt, et ta kord feletas: „Kui nemad Moofeft ja prohwetid ei kuule, ega nemad iial wõtaks nõu, kui keegi furnmifft üles tõuseks.“ Kristufe hääl kõneles wanemate ja prohwetite läbi Madamaft kuni lõpuajani. Ennistegija on ilmutatud Wanas Testamendis famuti nagu Uues. Prohwetite läbi jagatud walgus lafeb Zeesufe elu ja õpetufi paifta Uues Testamendis jefgufes ja ilus. Küll on Kristufe imeteod tema jumaliffufe tõendusjeks, kuid palju jõulifem tõendus jelleks, et ta on maailma lunastaja, leidub Wana Testamendi ettekuulufute wördlufstes Uue Testamendi looga.

Sel teel awas Zeesus oma jüingritele püha Kirja arusaamife. Züingrid olid wäfinud, kuid läbirääkimine ei wäfitanud neid; elu ja finnitufe fönad tulid Ennistegija huultelt, kuid nende filmad hoiti. Kui ta jutustas neile Jerufalemma ärähäwitamifft waatafid nad linnale ja nutfid, kuid nad ei aimanud, kes on nende reifikaaslane; nad pidafid teda fuure peo külastajaks, kes nüüd pöörab tagasi oma elukohta ja tema läks nendega ettewaatlikult ja wahetewahel peatus nendega puhkamifeks.

Kui jüingrid jõudfid oma korteri juure ja tahtfid fiffe minna, wööras tegi, nagu tahaks ta edasi minna, kuid nemad tundfid end tema poole tõmmatuna, nende hinged jamufsid jelle järele, et kuulda temaft ja nad ütlesid: „Käa meie juure“. Näis, nagu ei tahaks ta pakkumifft wastu wötta, kuid nad palufid teda wägifi: „Shtu jõuab, ja päew weereb.“ Zeesus andis järele nende palwetele ja „läks fiffe nende juure jääma.“

Kui jüingrid poleks teda nii wäga fündinud, poleks nad faanud teada, et nende reifikaaslane oli

ülestõusnud Zsland. Kristus ei jurni oma jelffi kellelegi peale, kuid heameelega astub ta kõige madalamasse tuppa ja röömustab kõige alandlikumat jüidant. Aga kui inimejed on liiga üfskõifjed, et mõelda taewafele külalifele wõi paluda teda jääda nende juure, fiis läheb ta edasi. Sel teel kannatawad paljud fuurt kaotufst ja ei tea, et Zeesus on käinud nendega.

Peagi on walmiftatud lihtne söömaaq ja panakse külalifele ette, kes firutab oma käed ja õnniftab toidud. Züingrid imestawad, ta firutab oma käed famaf wiifil nagu tegi jeda nende Epetaja. Nad waatawad weel kord ja waata, tema kätes on naelaafemed; mõlemad hüüawad: See on Zsland Zeesus! Tema on furnmifft üles tõusnud!

Nad tõusewad üles, et heita end tema jalge ette. Kuid tema on kadunud nende pilkude eest; nad waatawad kohta, kus iftunud see, kes hiljuti lammas hanaas, ja nad ütlewad üfsteife wastu: „Eks meie jüida meie jees ei põlenud, kui ta meiega rääkis tee peal, ja kui ta meile Kirju ära feletas?“

Selle röömfä fõnime lewitamine ei lafe neid puhata; unustatud on wäfinus ja nälg, söömaaq jääb puudutamata ja käis röömu astuwad nad weel kord teele, mida nad käinud, et wiia fõnumet jüingritele linnas.

Sõ on pime, aga õigufe päifte paiftab nende peale; nende jüdamed on röömfad; nad näiwad elawat uues maailmas; Kristus on elaw Ennistegija! Enam ei leina nad teda kui furnut; Kristus on ülestõusnud! — jeda kordawad nad kordkorralt. See on fõnum, mida nad tahawad wiia leinajatele; nemad peawad jutustama imelift lugu käigufst Emmausse; nad peawad jutustama, kes käis nendega jeda teed! Nemad kannawad fuurimat fõnumit, mis kunagi on antud maailmale, fõnumit, milleft inimeste lootus oleneb ajaks ja igawifeks.

G. G. White.

Minu ifa loogifa.

Benjamin W. Grandy.

Selleft, et ma mäletan oma ifa õiglase ja aufa mehena, leian ma fuurt röömu. Kuna ta ufkus kõrgemasse olendisse, ei tunniftanud tema riftiusku ega pooldanud piiblisfe ufumifft. Tema faawutas küpse wanaea ja mõne aasta eest lahkus elufst, jättes maha oma lahufumifft leinama paljud armastatud. Ölgugi, et temal polnud ufutunniftufst, pidas ta, nii hästi kui wöimalift, finni „kuldjefst seadufjefst“ ja läbikäimifes oma faasiniimeftega piüidis ta teha õigufst.

Zoomulikult awaldas farnane ifa wöimjat mõju lafte elule. Ka oma noormehe eas pöördufin ma jagedasti tema poole nõu faamifeks. Mitmel korral tema wäljendas mulle põhjufeid oma ülespidamife kohta riftiusu ja piibli wastu, öeldes: „Minu poifs, ma auftan õiget kriiftlajt ja ma

uun tõesse ja õigusesse. Jumal, keda ma kumardan, on armastuse Jumal ja järjekindlalt tõe ja õiguse Jumal. Muujameelselt ma ei saa kujutada ette jarnast Jumalat, kes mittekristlasi igavesti põletab igaveses, alatipõlevas tulepiina paigas. Sarnane olewus näib mulle hirmsa türannina. Kuna kiriku õpetus enamalt jaolt nõuab piibli uskumist, olen mina junnitud põlgama nii kirikut kui ka piiblit; ja nii ma elan oma elu, niibästi kui võimalik, oma sihte mööda, mida mina pean õigeks."

Tema põhjusel ja loogika näisid terwena, ja järjekindlalt, pannes kähele jeda, minu oma teoloogia on enamjaolt jäljendatud tema oma järele. Hiljem ma leidisin, et tema wäide oli põhjendatud wale eeldusele sellepärast, et tema järeldus oli wale, olgugi, et loogika oli õige. Mul on rõõm ütelda, et mina ka austan armastuse Jumalat. Edasi, see armastuse Jumal on samuti piibli Jumal. Sa nii olen ma junnitud uskuma, et minu isa põhjusel piibli kristlasteks mitteolemiseks olid põhjendatud piibli õpetuste ja piibli Jumala walestimõistmisele. Selles ma ei wabanda ega jiiidista teda ega ka teisi.

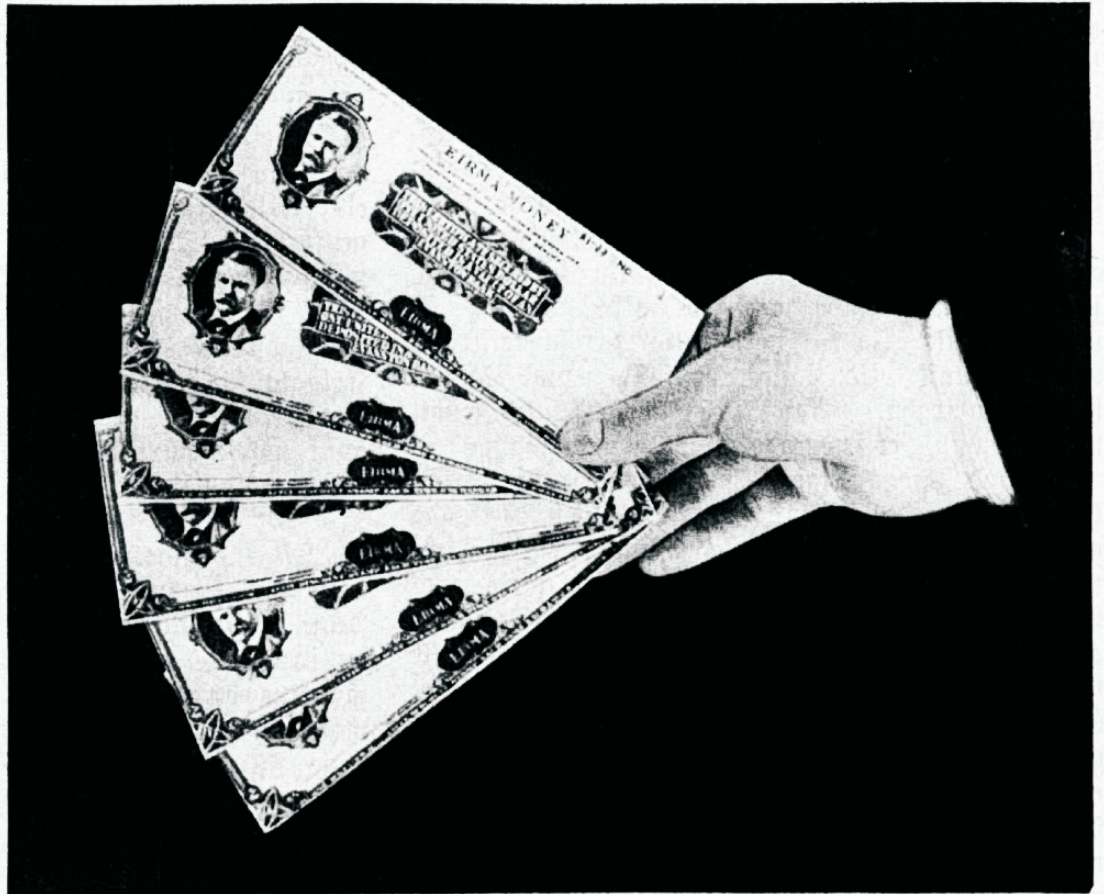
Tema tee on käidud ja tema aruanne on kindlasti otsatu ja kõiktarga Looja käes, kes tasub temale nii, nagu ootab minu isa — õiglaselt.

Siimene wale.

Mul on teada, et mõned usundid, tegelikult kõik paganlikud ja mõned kristlikud, peawad kinni hinge loomuliku jurematuse ja jumalakartmatu igawese põletamise õpetusest. Sa jiiiski, see õpetus põhjeneb piiblis jutustatud esimesele suurele walele ja on öeldud walelikkude isa poolt ema Gewale. „Sa madu ütles naise wastu: Teie ei pea mitte jurema.“ 1. Moosj. 3, 4. Naine teatas maale: „Küll meie jõome rohucia puu wiljast; aga jelle puu wiljast, mis keft aeda, on Jumal ütelnud: Teie ei pea mitte jurema jõe jõoma ega tema külge puutumata, et teie ei jure.“ 1. Moosj. 3, 2, 3.

Wale, mis öeldi Gewale sel päewal ja mida ta

uskus enese ja fogu inimjoo kurwastujeks, on jäänud kõigi aegade kõige populaarsemaks waleks; ja jiiiski on see ikkagi wale, jekt Jumal on ütelnud: „Sina, mis pattu teob, jeesama peab jurema.“ Esieli 18, 20. Apostel Paulus manitseb meid jurematuse otjimiseks, et meil wõiks olla igawene elu. (Rooma 2, 7). Samuti ütles ta meile, et ainult Jumal on huffaminemata (1. Tim. 1, 17) ja et temal iikfinda on jurematus (1. Tim. 6, 16). Kuid jurematus on tehtud awalikuks Kristuse

Raha — kadutu tasu teatud teenuste eest, kuna jumalik tasu antakse armuist igawese elu näol.

ewangeeliumi läbi (2. Tim. 1, 10) ja lõplikult ta annetatatakse jiiitutele nende ülestõusmisel (1. Kor. 15, 51—55). Nii on selge, et loomuliku jurematu hinge ja igawesti põlema põrgu õpetused pole õiged, ristiusu ega piiblipärased.

Piibli Jumal ja armastuse Jumal on sama, mis ilmutatud tema ainusündinud poja Jeesuse Kristuse elus, jonas ja teos. „Jeesus ütles tema wastu: Mina olen tee, ja tõde ja elu. Ükski ei saa Jsa juure muidu, kui minu läbi. Kui teie mind tunneksite, jiiis tunneksite teie minu Jsa, ja jekt ajaist tunnete teie teda, ja olete teda näinud.“

Piibel on tõde.

Kuna Jumal on piibli Jumal, armastuse Jumal ja üks oma poja Jeesusega, järgneb sellest, et tema ümberkäimine nii päästetud kui kadunud

inimestega, nii elavate kui surmudega, peab olema kooskõlas kirjutatud sõna — piibliga, ja elava sõna — Jeesuse Kristusega. Samuti järgneb, et need peavad olema kooskõlas tõe ja õigusega. Seft see oli Jeesus, kes ütles: „Mis teie iial tahate, et inimesed teile peavad tegema, nõndajamuti tehke ka teie neile; seft see on käst ja prohvetid.“ Matt. 7. 12. Ja samuti pane tähele, et kirjutatud sõna on nii käst kui prohvetid.

Jeesus õpetas üllirikkalt, kuid siiski lihtsalt nagu harilikku asja, tähendusõna maja isandast, nagu see on jutustatud Matt. 20, 1—16: „Seft taewariik on ühe inimese sarnane, kes majaisand, ja kes wara hommiku wälja läks töötajaid palgama oma wiinamäele. Aga kui tema töötajatega sai leppinud ühe teenariraha peale päewa palgaks, siis läkitas tema neid wiinamäele.

Aga kui õhtu sai, ütles wiinamäe isand oma ülewaataja wastu: „Kutsu töötajad, ja anna neile nende palk, ja hakka wiimist esimesist saadik. Ja kui need tulid, kes üheteistkümnemal tunnil olid palgatud, said nemad igauks ühe teenariraha. Aga kui esimesed tulid, mõtlesid nemad, et nemad pidid enam saama, ja needjamad said ka igauks ühe teenariraha. Aga kui nemad seda saanud, nurisesid nemad isanda wastu ja ütlesid: „Needsinatsed wiimised on aga ühe tunni tööd teinud, ja sina oled neid meie aruliseks teinud, kes meie päewa koormat ja palawat olenne kannud. Aga tema kostis ja ütles ühele nende seast: „Sõber, mina ei tee sulle mitte liiga, eks ja ole minuga ühe teenariraha peale leppinud? Wõta enese oma ja mine oma teed; aga mina tahan jellesinatse wiimisele anda nõnda kui jullegi; ehk eks mul ole luba enese omaga teha, mis mina tahan? Ehk on sinu meel paha, et mina hea olen? Nõnda saawad wiimised esimesiks, ja esimesed wiimiseks; seft palju on kutsutud, aga pisut ära walitsetud.“ Tema kõneleb töötajatele maksetawast tajuist, mis on kooskõlas „mis iial õige on“-ga. Matt. 20, 4. 7. Selles tähendusõnas ta näidete waral jeletab taewast kuningriiki.

Jumala suurmeelsus.

Meetod, mida majaisand tarwitas oma töötajatele palga maksimisel, oli ebaharilik. Sättes tähele panemata töötundide arwu, nad kõik said sama taju. On ilmne, et taju põhjenes enam ustawusel kui ajal. Töötajatele sarnasel teel tajuamise juures ei rifutud õiguse põhimõtteid. Tähendatud juhul oli see waid majaisanda suurmeelsus. Ja nii on ka kuningriigi taju ebaharilik. Palk Jumala igaweses kuningriigis tuleb kui armuand, teenimatult ja pälwimatult nii palju kui see puutub saaja pingutusi. See tuleb kui õiguse taju, ja ükski inimene ei wõi nõuda seda austust iseeneses, seft „kõik on pattu teinud“. Rooma 3, 23. Ainult üks on õige, Inimene

Jeesus Kristus. „Tema on teda, kes ühestki patuist ei teadnud, meie eest patuohwriks teinud, et meie pidime Jumala õiguseks jaama tema sees.“ 2. Kor. 5, 21.

Ja kuningriigi taju, mis on igawene elu, peab tulema jelle saajale kui armuand. See armuand leitakse Kristuses ja Kristuses ükfinda ja see on otsekohestele ja alandlikkudele usklikkudele. „Tema sees oli elu; ja elu oli inimeste walgu.“ Joh. 1, 4. „Tema tuli oma sisse, ja omaksed ei wõtnud teda mitte wastu; aga nii mitu, kui teda wastu wõtsid, neile andis tema meelega Jumala lapsiks jaada, kes tema nime sisse usuvad.“ 11. ja 12. jalm. „Ja see on see tunnistus, et Jumal meile on igawese elu annud; ja seesama elu on tema Poja sees. Kellel Poeg on, sellel on elu, kellel Jumala Poega ei ole, sellel ei ole elu mitte.“ 1. Joh. 11. 12. „Igawene elu on Jumala armuand Kristuse Jeesuse, meie Issanda sees.“ Rooma, 6, 23.

Igawene elu oli omandatud Kristuse poolt Kolgatal ja Kristusel on seaduslik ja õige teha tema omadega mida ta tahab. Taju ja armuanni wastuwõtmise kõrwal käib Taju ja Annetaja wastuwõtmine.

Elu ja surm.

Olles armastuse, õiguse, tõe ja halastuse Jumal, ta ei wõi lahuda nendeist põhimõtetest. Mäti peab walitsema „mis iial õige on“. Jumal on inimlastele annud faks teed. Üks on elu tee ja teine on surma tee. „Seft nõnda on Jumal maailma armastanud, et tema oma ainuüündinud Poja on annud, et ükski, kes tema sisse usub, ei pea hukka minema, waid et igawene elu temal peab olema.“ Joh. 3, 16. „Surm on pattu palk, aga igawene elu on Jumala armuand Kristuse Jeesuse, meie Issanda sees.“ Rooma 6, 23. Kristuse tee on elu tee. Pattu tee on surma tee. Need, kes walivad esimese, elawad, kes walivad aga wiimase — surewad. Nii on elu ja surm mõlemad igaweseks. Igawene surm tähendab täielist hukkaminekut elu täielise häwimisega.

Waata wiimast pilti. See on lühidalt pandud meie ette Ilmutuse 20. peatükis, alates üheksandama jalmiga, mis ütleb: „Tuli langes taewast maha Jumalast, ja sõi neid ära.“ Kõik õelad äratatakse nende esimese surma unest ja tõusewad oma haudadest tuhat aastat peale õigete ülestõusmist.

Kuid ükski õelateist ei pääje, ei jaatan ega tema õelad inglid. Nemad kõik kannatawad teist surma, pattu lõpliku karistust. Siitpeale patujed oma pattudega „peawad olema, kui ep oleks neid iial olnud.“ Obadja 16.

Sarnase waate ma leidisin ilmutatuna piiblis ja ma leidisin selle kooskõlas oma isa põhjuste ja loogikaga, kes õpetas mind armastama tõe ja õigust, wihkama õigustetust ja walet.

Wiferkaar.

Ed. Mägi.

„Dma wiferkaare olen ma pilwesje pannud ja see peab seaduse täheks olema minu ja maa wahel. Ja see sünnib, kui ma pilwi pilwitatan, siis peab wiferkaart pilwis nähtama...“ 1. Moosj. 9, 13. 14.

Beeputus oli mööda. Taewawõlwiil liikus siiski weel pilwi. Noa waatas hirmuga pilwede poole, sest need olid kohtukuulutajad. Julgustujeks ja rahustujeks Noale andis Jumal wiferkaare, kui Jumala armu tunnusmärgi. Noa leidis selles troosti.

Meie elus on palju pilwi... Murefid, raskusi, walu, waewa... Aga igal elupilwel on oma wiferkaar.

Patupilwed armuwiferkaarega.

Raini ja Juudase ümber kogus patupilwi. Üks kawatjes wenda tappa, teine Snnistegijat ära anda. Nad ei pannud kawatjufile wastu. Tumedad süüvilwed katfid neid. Nad ei näinud enam armu wiferkaart. „Mu ülekohus on suurem, kui et see saaks andeks,“ ütles Rain. Ja Juudas: „Ma olen pattu teinud, et ma olen waga were ära walanud...“ Rain läks hulkuma, Juudas poos enda üles... Nad lähewad pimedusse. Dõ on hinges, lootus kadunud, ei wäljawaadet ega päikese paistet... Niisugune on iga inimene, kes patupilwis ei näe armuwiferkaart...

Snnetu Peetrus salgas Snnistegijat wande ja needmisega: „Ma ei tunne seda inimest!...“ Rohutamad kõuepilwed koguvad Peetruse ümber. Pimedus näib wõimust wõtawat. Siiski julgub Peetrus weel filmi ülesje tõsta ja wargji waadata kohtu ees olewale seotud keesufele. „Ja Issand pööras ennast ümber ja waatas Peetruse peale.“ Ta pilk oli täis armu. See julatas Peetruse südamet. Reist pilkudest wõis Peetrus lugeda: „Ma olen ju eest palunud...“ Waene Peetrus... Mul on sinust kahju... Ma tahan sind weel aidata... Ujalda ennast minu armu hoolde... Peetruse filmade ette kerkifid wiferkaare seitse wärwi: kaastundmus, halastus, andestus, armastus, headus, piff-meel, kannatus ja need julatasid ta südamet „ja ta läks wälja ja nuttis kibedasti“ oma patu üle leides troosti armuwiferkaare warjus.

Sedasama armuwiferkaart näitas Jumal Taawetile raskel patupilwisel päewal. Kristus näitas seda patufele ja abielurikkujale naisele. Ta näitab seda ka sulle, kui sind patupilwed kattes kurwaks teewad.

Karistuspilwed armastuswiferkaarega.

„Ma noomin ja karistan neid, keda ma armastan...“ Ilm. 3, 19. Karistus on sellepärast, et tulla tundmisele kui hirmus on patt ja selle tagajärjed. Karistuses tahab Issand inimest endale ligemale tõmmata. Aga kuidas waatad ja karistu-

sele? Nurised ja selle all ja arwad Jumalat ebaõigeks wõi karmiks? Wõi „olete manitsuse ära unustanud, mis teile kui lastele ütles: Mu poeg, ära arwa mitte halwaks Issanda hirmuandmist, ja ära saa mitte nõrgaks, kui sind temast noomitakse, sest keda Issand armastab, sellele annab tema hirmu, aga ta pekkab iga poega, keda ta wastu wõtatab. Kui teie hirmuandmist kannatate, siis pakub Jumal emast teile kui lastele... Aga kõik hirmuandmine, kui see käes on, ei seda arwata rõõmu, waid kurbusse olewat, aga küll ta wiimaks rahulise õiguse kasu neile annab, kes selle läbi on hästi õpetatud.“ Ebr. 12, 5—11. Tänad ja Jumalat selle eest, et ta kui isa sinu õnnistujeks sind karistab?..

Wiletsuspilwed töotuswiferkaarega.

Kui waew on mööda läinud, siis selgest näen, ja oma saatusest wast aru saan, et häda, wiletsus mind ligemale wiis Jumal sul... sest igasse wiletsuspilwe on Jumal töotuswiferkaare pannud. Ugas wiletsuses peitub oma õnnistus.

Wida ütles töotuswiferkaar? Ta ütles, et päälpool pilwi on jälle päikese paiste... Ta ütles, „et meie mitme wiletsuse läbi peame Jumala riiki minema...“ Ta tuletab meele, et Issand teab „sinu tegusid ja wiletsust ja waeust“ ja julgustab: „Ole ustaw surmani, siis tahan ma sulle elukrooni anda.“ Ta näitab, et pääsetee on olemas lohutades, et „meie wiletsus, mis filmapilguks ja kerge on, saadab meile igawesti ja üliwäga suurt au“ ja kinnitab, et kõik need „kes tulewad suurest wiletsust, on oma pikad riided ära pesnud“ ja on oma pikad riided walgeks teinud Talle weres. Seepärast on nemad Jumala aujärje ees ja teeniwad teda ööd ja päewad... ja Jumal wõtatab kõik filmapisarad nende filmist ära pühkida.“ Ilm. 7, 14. Seepärast oti oma wiletsusis ikka Jumala töotuste wiferkaar.

Surmapilwes ülestõusmiswiferkaar.

Surm on paks ja pime pilw. Hirmuga lähewad paljud surmale wastu. Samuel Hopkins ütles surmawoodil: „On tunne, kui teeffin hüppe pimedasse kuristikku.“ Jah, delale on surmapilw lootusetusje ja kuristikku hüpe, sest ülestõusmine on talle kohtuks ja selle järele teiseks ja igawejeks surmaks. Aga õigetele paistab läbi surmapilwe ülestõusmishommiku igawese elu päikene.

„Mina olin waimus ja waata üks aujürg pandi taewasse ja üks istus järje peal. Ja üks wiferkaar oli aujärje ümber, nõnda pealt näha, otsekui smaragdi kivi.“ (Joh. ilm. 4, 2. 3.) Jumala aujärje ümbritseb wiferkaar. Säältjamaast aujärjest tuleb ka inimesele õnnistus ja abi. Wiferkaar on ikka sääl ja paistab sulle... Siis tõsta oma pea, tungi läbi maisete pilwede, oti seda ja „läti niitid julgusega armu aujärje juure, et meie halastust saame ja armu leiame sel ajal, kui meile abi tarwis on.“ (Ebr. 4, 16.)

Räff ja lunastus.

„Tahad sina elu sisse minna, siis pea käsusõna,“ vastas Ennistegija rikkale noormehele, kes temalt küsis, kuidas ta võiks õndsaks saada. Ja selleks, et ei oleks kahtlust, missuguseid ta mõtles, nimetas ta mõned. Tänapäev igatahes seletavad Kristuse „järelkäijad“, et siin Jeesuse poolt ettetoodud käjud ei olewat enam maksivad; nad olewat asendatud armuga.

Kuidas on siis sellega? Et jelles kahtlas küsimuses wastust saada, on tarvilik tundma õppida käsu olemust. Seejuures tuleb wahet teha Jumala ja inimeste käsu wahel. Järgnevalt on kõne ainult Jumala käsuist. Siia ei kuulu mitte üksi kümme käsku, waid ka loodusjääduised. Mõlemad on muutmatud ja ühtiwad. Neid ei saa kaotada, sest kui raskusjääduis, mis maakera hoiab päikese lähedal, kaotaks ka ainult üheks filmapilguks maksuise, siis tooks see kõige elu hukkumise. Elu on ainult võimalik jääduise raamidest. Mõlemad on maksivad täiesti ka kõlblusjääduisele, kümmele käsule. Kas võiks inimfond näiteks püsida ilma käsuta: „Sa ei pea mitte tapma?“ Ei ialgi! Ta häwitaks ise ennast. Ruhu lähetsime ilma käsuta: „Sa ei pea mitte warastama.“ Nii siis kõlbluskäsi oli juba enne inimest, kes ainult niikaua elada saab, kui käsi püsib. Ta kaotusest rääkida on seepärast võimatu: „Kuni taewas ja maa hukka läheb, ei lähe mitte hukka käsuist, mis kõige wähem kiri ehk tähefene on, jeni kui kõik sünnib,“ ütles Jeesus mäejutluses. Ka siin mõtles ta kümme käsku, nagu järgnevad salmid näitawad.

Aga weel enam: Käsi walwab jelle elu ja omandust, kes tema järele talitab ja teeb temale seega juure häätöö. Aga kui ta inimest kaitses, miks inimesed teda ei pea? Miks purustame ise oma elu aluse? Siin seijame juure jaladuse ees: Mis on patt? Wastus kõlab lihtjelt: Käsuist üleastumine. Tabawalt märgib pastor Büchjel tema olemust järgmiste sõnadega: „Patt ei ole ainult üksik tegu wõi üksik plekk; patt on oluford, millesse oleme sattunud; aga jällegi mitte ainult üksiku olendi oluford; patt on inimfonna oluford. Patt on muude, mis meie loomus läbi teinud; mürk, mis tahtest, mõistusest ja tundeist läbi imbunud. Patt on mitte arusaamine käsuist ja tema õiluseist ja mitte tahtmine seda, mis ta nõuab. Patt on, waen Jumala wastu.“ Nii, patt ei ole ainult üks tegu, waid meie olemise haiglane muutus, mis toob surma. Jumala juures ei ole wahet wäikeste pattude ja surmapattude wahel. Sest ka pisim, wõib-olla nägematu patt mõjutab muute ja on seega surmaks. Kuidas juhtub siis käsi langenud patustele? Kas ta kergendab oma nõudmisi? On ta rahul, kui üleliia ei warastata, ei rööwita ega rikuta abielu? Ei, siis ei oleks enam käsku. Enne langust on ta kõige elu põhialus, aga pärast halastamatu hukkamõistja, mis patust armutult hukka mõistab ilma

temale päästeabinõu pakkumata. Alles pärast langust on ta jaanud kaju: Sa pead!

See jälle ei meeldi patusele. Ta ei näe enam pattu halbuise põhjuse, waid käsku ja piüiab — milline meeletus — seda ära kaotada. „Sa ei pea abielu rikkuma“ käsu ajemele tahawad inimesed panna „wabaarmastuse“ i. n. e.

Enamjagu inimesi ei tunne kahjuks oma seisuforda, aga neile, kes sisse näeb, kui hukas ja abitu ta on, on olemas inestataw sõnum. Temaga on nõnda kui surma mõistetud roimariiga, kes ainult otjuse täidewiimist ootab ja kelle kõngi äkitjelt wõimukandja astub teadaandega, et ta on waba ja wõib minna kuhu tahab, kuna keegi tema sõber en nõus tema eest surma minema. Niisugune sõber on patusel. See on Jeesus, kes oma surma läbi patuse wabastanud. Ta saab tema läbi armu. Sest mis on ewangeelium muud kui rõõmusõnum wabastamisest Jeesuse Kristuse läbi! Keegi ei saa seda ära teenida. Seda ei saa õigusega nõuda, sest see on arm. Teenitud ei ole enam armust. Arm on siuk. Kuidas juhtub see käsule? Kaotab ta selle? Ei ialgi! Arm saab ainult patusele ojak, ja patuseid wõib ainult olla kui on käsi. Nõnda ei ole armu ilma käsuta. Kuidas mõjub arm patusele? Umbes nagu mantel, mille all peidus halwad riided, mis kõrwaldamata? Kas ta kujutab ainult uut etiketti wanal pudelil, uut lappi wanal riidel? Ei, tema mõju ulatab sügawamale. Ta ei wabasta inimest mitte tagajärgedeist, waid patust endast ja moodustab meis jelle seisuforra, mis käsi nõuab. Ainult üks tingimus on armu saajal täita. Ennistegija lihas peagu alati pattude andeksandmisel: „Mine ja ära tee enam pattu.“ Mitte päästetud saamise pärast ei piüia õige Kristuse järelkäija käsku täita — see ei wii ometi eesmärgile — ei, ta peab neid, sest ta on päästetud, et ta oma Ennistegijat armastab ega taha teda enam kurwastada. Ja alatafa — ta peab neid. Nad ei ole tema jaoks ära kaotatud, waid nad on ainult oma kohutawuse kaotanud. Teda ei tarwitse enam käskida: „Sa ei pea!“ Armastusest Jumala ja inimeste wastu ta ei warasta enam, ei rikuta abielu, kumardab ainult oma Loojat, austab tema nime ja pühitseb temalt kästutud päewa. Tema kohta maksab sõna: „Siin on need, kes Jumala käsusõna ja Jeesuse usku peawad.“

See on ewangeeliumi auline siju: Sa inimene, ükskõik kui palju ja suured wõiksid olla su patud, wõta wastu armu, mis sulle Jeesuse surma läbi pakutakse! Lase end puhataks pesta Talle weres, et ja oleks nende seast, kes juba nüüd on õnnelikud ja kord saawad lõpmata õnnelikud olema! Lase, et ka sinus need sõnad täide läheks: „Ma tahan oma käsuõpetuse nende sisse anda ja nende siidame pääle seda kirjutada ja tahan neile Jumalaks olla ja nemad peawad mulle rahwaks olema.“

B. Bayroth.

Kodufoldel.

Kodune mõju.

Ema ülesanded.

Kodu peaks olema lastele ilusaim koht maailmas ja ema juuresolek selle suurim külgetõmbekõud. Lastel on õrnatundeline, armas loomus. Nad saavad kergesti õnnelikuks ja kergesti õnnetuks. Emad võivad hädaliku karistuse, armaja sõna ja käitumisega oma lapsed hädale lähedale tõmmata.

Wäikejed lapsed armastavad jeltjida ja võivad harva üksi lõbutjeda. Nad vajavad kaastunnet ja õrnuft. Nad mõtlewad, et jee, mis neid rõõmustab, ka emale meeldib, ja neile on loomulik, minna oma rõõmude ja waludega tema juure. Ema ei peaks nende õrnale hädamele walu tegema, et ta asju wõtub ütskõitjelt, mis temale tähtjuse, aga laste silmis hüstti wäga tähtjad. Nõusolew pill, julgustuse wõi kiituse sõna on nende hädamele kui wäikejspaiste ja teeb neid tihti kogu päewaks rõõmjaks. Selle ajemel, et oma lapsi ära ajada, et nad oma lärmiga ei tüütaks ja oma wäikeste soovidega ei jegaaks, peaks ema andma jutlemijeks ainet wõi ferget tööd, et tegewad käed ja mõtted tööle panna.

Emad võib oma lapsi usalduse wõita, kui ta tema tunnetesje hõweneb ning tema jutlemijst ja tegewust juhhib; ta võib hüst edukamalt halbu harjumusi parandada ja isefuse wõi tungide awalduft piirata. Manitjuse wõi laituse sõnal õigel ajal on suur tähendus. Kannatlikku, walwja armastusega võib ta laste mõtted juhtida õigele teele ning neis ilusad ja meeldiwad iseloomujooned kaswatada.

Emad peakjid selle eest hoiduma, et nad kaswatavad oma lapsed ärarippuwaks ja omakasujupiitlikuks. Ürge laske tunagi neil jeda mõtet efile tulla, et nad on keskpunkt ja kõif peab nende ümber keerlema. Mõned wanemad pühendawad oma laste jutuwajamisele palju aega ja tähelepanu; aga lapsed peawad saama kaswatatud, et nad ise räägijid, oma terawmeelsust ja oma osawust harjutakjid. Sel teel õpiwad nad rahulduma üsna lihtjete rõõmudega. Nad peawad saama õpetatud oma wäikeji pettumusi ja läbitakjumisi julgesti kandma. Selle ajemel, et tähelepanu juhtida igale wäikejele walule wõi wigasaamisele, juhtige nende mõtted kõrwale ja õpetage neid nii wäikejist raskusist ja ebamõnusu-

hüst üle saama. Mõtelge sellest järele, kuidas te wõikjite lastele mõjuda, et nad teistele mõtlewad.

Ürge jätke hõnjuures mitte lapsi hooletusse. Mõnikord arwawad emad, kes mitmete muredega koormatud, et nad ei saa endale wõtta aega, et oma lapsi kannatlikult õpetada ning neile armastust ja osawõttu kinkida. Aga nad peawad sellele mõtlema, et lapsed, kui nad ei leia oma wanemate juures kodus jeda, mis nende igatjuse osawõtu ja jeltjimeise järele rahuldab, pöördiwad mujale, kus nende waim ja iseloom wõib olla hädawõhus.

Nii mõnigi ema keelab aja puuduse ja mõtlematuse tõttu oma lastele mõne hõitutu lõbu, kuna

Wiibimine todufes õhtkonnas on armjamaid hetki meie elus.

tema oma käed ja wäjinud silmad on wirgasti töös, mis ainult ehtimijeks, midagi, mis paremal juhul aimult selleks, et noores hädames kõwendada edewust ja pillamiit. Kui lapsed juureks saawad, hüst kannawad need õpped wilja uhkuses ja moraalis alatuses. Ema kaebab laste wigade üle, aga nad ei mõista, et wili on walminud neist jeeimeist, mis nad ise kühwanud.

Mõned emad ei talita alati kawakindlasti. Wahest annab ta neile järele iseenda kahjuse, teistford keelab neile mõne hõitutu lõbu, mis lapsi hädame oleks wäga õnnelikuks teinud. Siin ei aima ta mitte Kristust järele. Kristus armastas lapsi, ta wõis nende tundeid mõista ja näitas osawõttu nende rõõmudes ja muredes.

Isa wastutus.

Mees ja isa on perekonna pää. Raine ootab temalt armastust ja osawõttu ja abi laste kaswatuses, ja jee on õige. Lapsed kuuluwad temale nii-

Jama kui naiselegi ja temal on seejama huvi oma laste käekäigu vastu. Lapsed otsivad isalt toetust ja juhatusi; tal peab olema õige mõiste elust, mõjust ja käitumisest, mis tema perekonda puutub. Õige päält ta peaks ennast Jumala armastusest ja kartusest ja Jumala sõna õpetustest juhtida lastema, et seega tema laste jalad saaksid juhitud õigele teele.

Isa on oma perekonna käsuandja, ja Abraami viisil ta peaks Jumala käsud oma perekonnas mõndupuuks tegema: Jumal ütles Abraamile: „Ma tean teda seepoolest, et ta võtab oma lapsi ja oma peret käsida, et nemad Jehoova teed peavad hoidma.“ Abraam ei olnud hooletu, et kurjusele vastu panna. Ta ei ohwerdanud oma koguisei arusaamist walesti mõistetud meeldivusele. Usklikkude isa ei annud üksnes õigeid juhtnööre, waid hoidis ka õige käsu autoriteeti. Jumal on annud juhtnöörid meie juhtimiseks. Lapsi ei peaks lastma kindlalt teelt, mis Jumala sõnas märgitud, kõrwale kalduda teedele, mis hädaohtlikud ja igale poole lahtised. Nende ekslikud soowid peaks sõbralikult aga otsustawalt piisima, paluwa hoole wawal tagasi tõrutama ja nende pahad harjumused maha harjutatama.

Isa peaks omas perekonnas siwendama kõige tugewamaid woorusi: julgust, õiglust, ausust, kannatlikkust, tahtejõudu ja wiktust. Ta peaks seda, mis nõuab lastelt, ise ees tegema ja neid woorusi omas mehelikus ülalpidamises lastma wälja paista. Teie armjad isad, ärge kaotage oma laste julgust. Ühendage armastus autoriteediga, sõbralikkus ja ojawõtt mõjuwa karistusega. Pihendage mõni waba tund oma lastele; saage nendega tuttawaks; wõtke osa nende tööst ja mängust ja wõtke nende usaldus. Pidage sõprust nendega, iseäranis oma poegadega, siis on teil hää mõju hää poole.

Isa peaks selles oma oja tegema, et kodu õnnelikuks teha. Olgu tema mured ja ärilised raskused mis tahes, ta ei peaks mitte lubama, et nad warju heidawad tema perekonnale. Ta peaks omas kodus wiibima lõbirja näoga, rõõmja meelega ja lahete sõnadega.

Kodu peaks olema koht, kus on rõõm, wiisakus ja armastus; ja kus on need woorused, walitseb festem õnn ja rõõm. Raskused wõiwad üle kodu läwe jisse tungida, sest need on inimeste saatus. Kannatlikkus, tänulikkus ja armastus peatid siidames hoidma päikesepaiste, kui ka päew on nii pilwes. Piisuguses kodus wiibiwad Jumala inglid.

Wanemad, laske oma lastel näha, et teie neid armastate ja teete kõik, mis teie wõimuses, et neid teha õnnelikuks!

G. G. White.

Terwishoid.

Õige ja ebaõige toitude kokkujääde.

Suurem jagu inimesi jätab toitude valmistamisel toidu õige kokkujääde põhimõtte tähele panemata. Neil on hää terwis käes ja usuwad, et ei ole tarwis selles asjas mingit ettemaatust. Kuid aja jooksul iga hooletus toob tagajärjed.

Puumiljas sisaldawad olused näitawad teatud mõõdul, milliste toitainetega neid tuleb ühte panna. Paneme tähele järqmisi kõtsiasju:

1. Sapped ja tärkliis ei leidu iialgi ühes puumiljas koos, mis walmib päiteje käes. Walmimata puumiljas leidub tärkliist. Walmides aga muutuwad käärimisained (tärkliis jne.) puumiljasuhkruks.

2. Sapped ja rasw ei ole ühes puumiljas koos. Minfama erandina esinewad oliiwid, mis wäheldajel määral sisaldawad wosworhapet.

3. Walfaineid leidub ainult wäikesel määral neis toitainetes, mis hapet sisaldawad.

Need kõtsiasjad näitawad, et puumilja ei pea jõõdama ühes tugewa toiduga. Terawiljad ja kaumwiljad sisaldawad tärkliist, walfainet, raswa ja mineraale aga mitte hapet. Kaumwiljad sisaldawad ainult halwaksminetu korral hapet.

Hape takistab tärkliise seedimist ja selle tagajärjel sünnib käärimine. Seepärast puumiljast valmistatud ja juhkruuga tublisti magustatud magusroog tugewa söõgi järele tekitab jageli hädasid.

Salbu üldiseid tarwitustel olewaid kombeid on piima ja juhkru ühendatult tarwitamine. Eraldi tarwitatuna on mõlemad kasulikud ained, aga segatult saawad nad seedimisriikete aluseks, isegi enese-miirgituseks. Suhkrustatud toidud raskendawad juurel määral maksja tegewust. Magusad toidud wõtawad werest hapniku oksüdeerimiseks ja selleks läitub maks liigfelt werega ja saab takistatud teiste toitude seedimine. Nõnda nende ainete ühendamine tekitab käärimist ja wõib jädawaid seedimisriikeid esile kutsuda.

Sapu puumilja ei jõi hästi lihaga wõi mõne teise toiduga, mis on tärkliisrikas. Kui aga tärkliis on dekstrineerunud nagu näiteks leiwakoorkus, siis on see puumiljaga tarwitamiseks kõlbulik just seepärast, et need mõlemad ained maos ei seedi ja seepärast lihikeje aja järele sooltesse wõiwad minna. Samal põhjusel polegi puumilja ja liha koos tarwitamiseks kõlbulikud. Puumilja ei seedi maos ja kui magu puumilja vastu wõttes tühi on, siis wõib see peagi saada sooltesse juhitud, kuna aga liha peab mitmed tunnid maos seisma. Seega saab siis puumilja läbikäik maos takistatud ja algab käärimine.

Kui kellelgi on hää jeedimine, siis ei panda jeda tähelegi, kui aga mao tegewus on nõrk, siis tekivad mürgid.

Sialgi ei ole see Looja eelplaanides olnud, et inimene peaks liha ja puuwilja wõi jälle puuwilja ja keetmata aedwilja ühel söömaajal koos sööma. Steedetud puuwili jünnitab vähem hädasid kui toores, kui see on juhkruuta keedetud. Puuwili peaks mõnel söömaajal pääsöögiks olema, kusjuures kuwikuid ja teisi pruunistatud terawiljatoite jüniakse. Kui neid reegleid täidetakse, siis oleks vähem puuwilja söömise läbi tekkinud hädasid.

Rööst piim ja hapu puuwili kujutawad jällegi toitude halwa kofkujääde; juurelijatud juhkur ei muuda puuwiljahapet. Sappe läbi piim koondub maos tükkideks ja kõwendab käärimist.

Puuwili ja aedwili ei kõlba ühel ja samal söömaajal süüa, sest mõlemad lähewad kergesti üle käärimisele ja lagunemisele. Kui sellele ühendusele weel juhkruut lihatakse, siis tekib weel enam käärimine, iseäranis siis, kui toorest aedwilja, kapsast ja kaali süüakse.

Teeme ülewaaatliku kofkumõtte eelpoolõeldust:

Terwisewastastelt kofkujäetud toidud on:

Sapu puuwili, liha, juustu munade ja raswaga. Sapu puuwili röösta piimaga. Puuwili, aedwili (kapsad, kaalid jne.) ja juhkur. Piim ja juhkur wõi piim, juhkur ja puuwili wõi piim, juhkur, puuwili ja aedwili. Sapu puuwili ja tee wõi kohw piimaga.

Terwisliiselt kofkujäetud toidud on:

Terawiljad (jahu, tangud jne.) piimaga. Liha, munad ja kammwiljad aedwiljadega. Terawiljad aedwiljadega. Puuwili pruunistatud terawiljadega.

— Nagu ülal tähendatud, wõiwad terwed inimesed ka toitainete ebaõige ühendamise korral terweks jääda, kuid warem-hiljem ilmuvad kord kindlasti rikked. Sgaüks wõib oma tähelepänu ja harjumuse läbi oma söögiaegade järeldusi tundma õppida. Kes lihtjalt kuid terwisliiselt — hoolet kandes terwisliise toiduwahelduse eest — sööb, jellel jaab olema kindlasti vähem jeedimisrikete pärast kannatada.

Dr. F. Rosjiter.

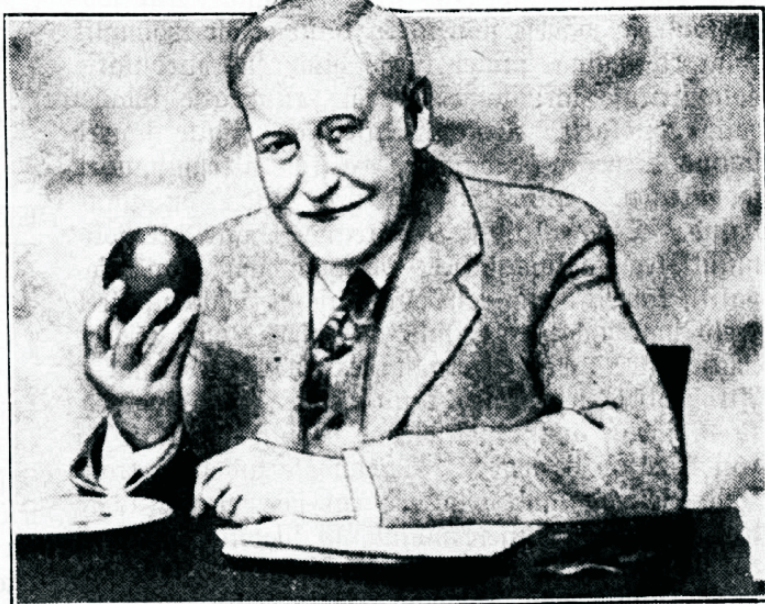
Mürk wanus kartuleis.

Dr. Hans Fröhlich.

Juba warakewadel hakkawad kartulid keldris idanema. Niijugused kaswanud kartulid sijaldawad prof. dr. Schmiedebergi ja Meyeri uurimise põhjal müiefordiselt mürgist solaniini (C₁₃H₂₉NO₁₆), ilma idudeta weel kolmekordiselt ja pärast koorimist ikka weel ühefordiselt üle harilikku normi. Kõige

rohkem mürfi leidub eos endas. Seepärast tuleb eod enne keetmist hooljasti kõrwaldada. Üldse ei tohi idanemud kartuleid koorimatult keeta. Solaniiniliisandised rohkenewad umbes aprillikuust alates isegi siis, kui kartulid enam idusid ei aja. Nõnda on see ainult kasulik, et meil juwel põlgus wanade kartulite wastu juureneb ja me igatsjeme uusi kartuleid. Weel kahjulikumad kui eod on mõnikord wiimaste küljes niiskeis, pahus keldreis kaswanud wäikejed moodustised. Need peab alati kõrwaldama.

Prof. Schmiedeberg on teinud uurimise ka mee

Puuwilja söömine edendab terwist ja loob ülewa meeoleu.

kohta, milles neid kartuleid keedetud. Kui kartulid olid kooritud, siis wõis keeduwees kindlasti teha solaniini; kui aga keedeti koorimatult, siis ei jattunud solaniini wette, sest koor hoidis tagasi. Kui wett keetes järjest ära walada, siis wõiks weel kewadepoole kartuleid keeta, aga ainult kooritult. Kriti tarwilik on koorimine, ja isegi õieti pakjud koorud närbunud wõi pehmeil kartuleil, sest need sijaldawad kolm wõi neli korda enam mürgist solaniini koores ja koores all kui teised. Umbes sama juur solaniinijaldawus on niijuguseil kartuleil, millel mustad plekid, millest lähewad kaugemale hallid jooned. Kõik need hallid ja mustad kohad peab enne keetmist hoollega kõrwaldama, sest nad ei sijalda üffi palju solaniini, waid on ka, nagu mikrofoobilised murimised näidamud, seenidudega läbi imbunud.

Kui tihti tuleb ette, et keegi kaebab isupuuduse, korratu kõhu ja krambitaolise maowalu üle, ise teadmata, kust see tuleb. Siin oleme iseäranis saagedase kahjuliku põhjuse tundma õppinud ja ühtlasi näinud, kuidas mõninga ettewaatusega kõõgis wõib jeda hõlpsasti kahjutuks teha.

Wäljaandja: „S. P. Aht. R. Eesti Elit“. Tellimised tul ka rahasaadetised saata Mary Sals'ale, Merepuiestee 14-a, Tallinnas. Posti jooksetu arwe nr. 192. Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub, Merepuiestee 14-a, Tallinnas. Abitoimetaja: E. Mägi.

Mitmesugust.

Tööpuudus ja viin.

Cestlasi kurnab sõna tõsises mõttes tööpuudus ja viin. Tööpuudus on majanduskriisi üldine nähe ja üksik inimene ei saa selles midagi parata. Kuid teise õnnetuse tõmbab ta ise endale kaela. Viina eest antakse ära isegi wiinne eluvõimalus. Ta nõnda purustatakse elu. Näib, nagu Cesti rahvas pole üldse mõeldav ilma wiinata. Kui tööpuuduse ja väheste sissetuleku tõttu ei ole võimalik jätta riigiviina, millel kõrge hind, siis siirdutakse salapiirituse tarvitamisele või pruulitakse kodusel viisil puškariit. Salapiiritusest on riigile juured kahjud. Seepärast plaanitakse valitus alkoholimüüki joodustada. Viina ja piirituse hinda on alanud. Omavalitjaste volikogude õigus alkoholimüüki keelata kaotatakse. Maksma jääb ainult kohaliku rahva õigus rahvaalgatuse ja -hääletuse teel keeld maksma panna, mis on rahva tahte tõeline väljendus. Aga waevast see kuskil teostatakse. Alkohoolsete jookidega kauplemine võimaldatakse ka 3. järgu äritunnistustega. Müük lubatakse ka jeni keelatud päevadel. Västavate lubadega trahterid võivad lahti olla ööd kui päevad. Kuidas see vabadus joomisele mõjub, ja joomine omakord rahva tervisele, pole raske ennustada. Selle kolelise kiiuist võib rahvast päästa vaid ewangeliimi vägi.

Maafera põrutatakse.

Jaapanis oli 3. märtsil jälle suur maavärinemine. Maavärina kaasas käisid tugevad murrained. Maavärin on laastanud Jaapani pääsaare kirderanda 300 miili pikkuselt. Tokios suuremat kahju ei siindinud. Suur on hävitus Kamaiishi, Yamada ja Njako sadamalinnades. Tuhanded majad on kokkuvarisemise ja tule läbi hävitatud. Siindlaks tehtud on üle 300 surmasaanut ja 1200 haavatut.

Suur maavärinemine Kalifornias leidis aset 10. märtsil. On olnud lihemate ja pikemate vahel aegade järele üldse 23 tõuget. Maavärinemise ala haarab umbes 6000 ruutmiili, kus said kannatada mitmed linnad nagu Los Angeles, Long Beach, San Pedro, Hollinwood j. t. Maavärinemise keskkoht arvatakse olevat olnud Long Beachis. See linn on kõige rohkem purustatud. Los Angelesis ja naaberlinnades puhkesid tulekahjud. Sulga maju on kokku varisemud. Siimohvroid on ligi 150 surnut ja ligi 5000 haavatut.

Nõdrameeljus — moodne hädaoht.

Nõdrameeluse mustad warjud muutuvad ühtelugu pikemaks. Ühendriikide hospitalides on enam neid, kes waimuhaigusi põewad, kui teisi haigeid kokku. New-Yorgi linna iga kahesümne inimese kohta on ühe saatus enne surma hullumajja saadetud jaada. Wiimajel aastakümnel on waimuhaigus kaswanud peaaegu kahesordjeks Ühendriikide 18. riigis. Kui see sama aegedusega celolewa 75 aasta jooksul edasi läheb, siis oleks Ühendriikide pool rahvastikku hullumajades ja ülejäänud aja peab nende ülespidamist muretsema.

Suwituseta ei ole siin ära märkida ka arwusid Cesti kohta. Praegu on riigi hoole all 2534 waimuhaiget, langetõbiist ja nõdramõistuslikku isikut ja nende ülespidamiseks maksab riik 680.000 krooni. Suurem jagu neist on wiina ja kõlblugetuse ohwrid. Siit mõiksimine õppida, mis tähtsus on karstusel ja hää eluviisil.

Kellelt tuleb päästmine? (Mgus 53. leheküljel.)

Sel päewal, mida Wenemaal marxismile pühitseti, rääkis üks Saksa natsionalismi juhte: „Meie hoiaime oma rusika marxismile niikaua kuskil, kuni ta on täiesti kaotatud. 50 aasta pärast ei tohi ükski jakslane enam teada sõna: marxism. Me kiskume jelle sõna wälja raamatust, päist ja rinnust.“ Need on küll julged ja üleemeelised sõnad. Aga saksa luuletaja Theodor Körner ütleb: „Sõna on alati wapperam kui tegu!“ Natsionalismi juhid tahawad kahtlemata kõige paremat, niisama kui sotsialismi juhid. Meil ei saa kellegi hää tahtmise vastu midagi olla. Aga kõik ei lähe meie tahtmise järele, meie nõu järele. „Widage nõu ja see mingu tühja; rääkige üks sõna ja ärqu mingu see mitte forda, sest Jumal on meiega.“ Jes. 8, 10. Kus Isjand ei ehita maja, jääb näewad majaehitajad waewa ilma asjata. Kõik, mis ehitatakse wägiwalla ja waemuga, saab ka wägiwalla ja waemuga lõhutud. Niimult see, mis armastus ehitab ja loob, omab piisawa wäärtuse. Meie päästmine ei seisja marxismis ega fashismis, waid üksnes Jumalas. Me saame abi siis, kui meelt parandame ja Teesuse juure tuleme. „Säda neile, sest nemad on minust ära hullunud; raisku saawad nemad, sest nemad on mu vastu üle astunud; ja mina pidin neid lunastama, aga nemad räägiwad walet mu vastu.“ Djea 7, 13.

Armastus, tõde ja õiglus õilistawad inimest ja rahvast. Kus see puudub, jääb ei aita ükski juht, ega partei disiplin. Siisrael, siinu õnnistus ei ole inimeste, waid Jumala juures.

A. Kofe.

„Meie Aeg“ maksab :

aastas Kr. 2.—, poolaastas Kr. 1.10. Üksik nr. 20 fnt.
Tellida igast postiasutisest.